

matel noi te haave van eahi a-

Te pato nei te haava ran rahi ta-
hiti i te haamama ran i na fantaa ran
e ono i mari nei :

Matasinaa ra e Teahupoo.

Te hoe fantaa ran i rava hia e te ano-

raa mataeizana no Teohupoo i le 20
atale 1870, i rotopu i te laata sa la
Teriitahi a Nōva, e faa fenua, e faa
Matanea, o lei titau ia, i te tahi par,
e te wahine o Teioketu a Nōva.

Te patoi nei te haava raa i te haamana ran, ho te mea ua hapa te tuua faaia raa ra funu ra i te irava e 70 o te iure no te 30 novema 1855.

Mataelinaa ra e Papeete.

Te hoc faasia ra; rave hin e le apoa-
raa maeasinaa ne Papenoo i te 25 me-
1876, i rotopi i te vahine ra ia. Poi-
a Vavaro, e fatu fenua, e ia i Pa-
penoo, o lei tilava ia, i te tahi pae, e te
vahine ra o Hira e Manoo, e fatu fe-
nua, e ia i Pare, o lei paruru ia, i te
hoc pae, ne te fenua ra o Taretefua,
o te vai i roto i te maeasinaa ra o
Papenoo.

Te patoi nei te haava ra i te ha-

Natalesna ra e Tiputa.
Te hoo faatata ra na te apoo ra na o te matalesna ra o Tiputa (Ibamotu) i rava hia i te 10 teletapa 1899, i rototapa te laata ra i Tahaa a Tiputa, e faatasesua, e tia i Tiputa, o te tilau aa.

te tabi pae, o o Maiuru a Teupoo, e
fatu Senou, e fia i taua vahi ra, o te
pururu ia, i te hōe pae, no na fonua
ra o Tenre e e Plogio.

Te patō nei te haava raa i te haava
mama raa i te mea ua fashapū hia i
te irava i o te ture no te āperera
1880; e a hape to te apou raa o te
matatāina faatū rou raa iama i roto i
te hee mutui ma te rava ore i te hee
tōpae fauturu. Ua faatū maoti hia i
e te apou raa mai te au ore i te ture.

Te hoc fāntas' raa a te apou raa matari
naa no Temarie, rava hia i te fā liu
rai fāTis, i rotogoi i te vahine ra
Teipa a Tuletoa, te vahine a te lani
a Puniere a Tekoro, e fātu fenua
e tia i Tekahora, e lei rava na roto
fona iho loa e raa te loa hoi e fona ra
paca fēti e raveradi, e lei fātu mā
ia, i te fāti pae, e te lani ra e Te
mabu, e fātu fenua, e tia i Otepeti.

te rava na roto i tona hoo e ma te hoo
hoi e toma ra paasa fetii e raverahi
e tei parru aa, i te hoo paas, no
faapaa i te vai i misite fenua ra e
lotama, te matacinaa ra e Temarie.

Te potoi sei te haava ran i te ha
mana raa, no te mea to apoo raa u
faapaa i te irava e 45 o te turo no
30 novema 1855, i te farii raa e
tumu no te huri raa i te au raa hoo

Historia ra o Otogipi.
Te he faatara ra na te apoo ra a maia
eina ra na Otogipi, save hia i te t
tenuere 1876, i redopu i te taata ra
ia Hiti a Vana, e fitu fauua, e tia
Putushara (Anas, Toomoto), e fa
raa ra, e toa i fona hia oia, na fa

avea tona-vea, e komi iho loa e ma'i
ioa o tona-ra paeau fefi, o tei tita
mai ia, i te fahi pae, e te laita ra
Tereiti a Tahiti, e fahi fenua, e ia
Putuabara (Anaa, Tiametui), o tei rava
na roto i tona iho loa e ma'i te ia ho
o fona ra paeau fefi e raverahi,
te'i paruru ia, i te hoe pae, no te fahi
i te faapoti te vai i nia i na fenua
o Tikaputi, Tepihi, Tereiti, Ma
tukurima, Tepetepe, Kinakioe, O

Te patoi nei te haava raa i te haava
maana raa, no te mea te opoo raa o te
matatini aia i maiti e faaita raa iana
na roto i te rave raa mai i te hoe
toma na mea toopae fauturu, faaita
ihora iana na roto i te hoe toopae na
te matatini raa o Temarii, e te ho
hoi toopae na te matatini raa o Pu
nahaere. (U. faavae maati te opoo

Te hōe faatā raa na te āporā raa roa
taeāna na Putinahara, rava hia i te
25 tūāri 1872, i tologu i te taita rā
ia Fanaupohē e tona feli, o Gatake
Tepu, Rotahi, Matamuni, Virihia, Te
reiti, Teheura, Tegohu, Tābirā, Atea

Te patoi aēi te haava raa i te haamua raa no taun faatua raa ra, mo te mea taun faatua raa a te apoo raa i taimeaa ra aita i faaiti no'e o, e'auha te tauua a rive ai ma fatu pārua, eaha te tauua i te mea raa o eaha hō'i te

Ua tuu hia mai teienci mau faatai
raa i haamama hia e te haava raa
i te putupu raa no teienci mahana
no te mau tumu i faaite hia i nia'e

